

зу и стилски бриљантним. Аутор демонстрира изванредно познавање извора, способност плодне компаративне анализе и хватања комплексних појмовних веза у мисаоно узбудљивој традицији платонизма. Под ставове које износи он подастире темељиту аргументацију која надмоћно обухвата и здружује филолошку минуциозност и суптилност и продубљене философске анализе и увиде. Притом „платонизам“ није тек

предмет Бајервалтесовог бављења већ изазов да се философски мисли симпатетички и конгенијално. Отуд у најбољој традицији платонизма и читаве европске философије и сам наш аутор као платоничар философију схвата као саморефлексију ума и могућност превазилажења граница рационалности да би се мисаоно додирнуо трансцендентни темељ.

Бољуб Шијаковић

Heinrich Beck, *Dialogik – Analogie – Trinität: Ausgewählte Beiträge und Aufsätze des Autors zu seinem 80. Geburtstag*

Mit einer Einführung herausgegeben von Erwin Schadel

[Schriften zur Triadik und Ontodynamik, Bd. 28]

Frankfurt am Main ; Berlin ; Bern ; Bruxelles ; New York ; Oxford ; Wien :

Peter Lang, 2009

755 S. : Ill. ; 22 cm

ISBN: 978-3-631-58716-4

Професор философије на Универзитету у Бамбергу Хајнрих Бек (рођ. 1929) аутор је 30 научних монографија и око 300 научних чланака из теоријске и практичне философије са тежиштем на (1) антропологији и философској педагогији, (2) теорији сазнања, онтологији, метафизици и философији религије и (3) философији културе, философији историје и етици. Беков осамдесети рођендан био је повод Ервину Шаделу да ауторове изабране чланке приреди за

поновно публикување у књизи *Дијалогика – аналогија – тринитет*. Приређивачев исцрпни предговор о унутрашњој повезаности дијалогике, аналогije и тринитета (стр. 9–82) кроз три насловна кључна Бекова појма даје карактеризацију и интенцију његове философије. Након *Tabula gratulatoria* репринтовано је 30 Бекових чланака груписаних у три наведене тематско-проблемске цјелине.

Прва тематска цјелина („Zur Erziehungsphilosophie und Anthro-

pologie“, стр. 93–219) доноси три текста из *философске идеологије*: о значају дијалектике или аналогije за одређење педагогије из угла дијалектичке феноменологије Романа Гвардинија (Romano Guardini), о дијалогском предавању као универзитетском дидактичком моделу и о животним добима од дјетињства до старости из антрополошког и педагошког угла; потом се нижу четири текста из *антропологије*: о испуњењу човјековог бића, гдје се наспрам статичне онтологије суштине заговара модерна динамичко-функционалистичка слика свијета, о слободи и тријадичкој структури бића полазећи од Ериха Пшиваре (Erich Przywara), о суштини и достојанству човјека и о философском појму ‘душе’ у европској духовној историји.

Друга тематска цјелина („Zur Erkenntnistheorie, Ontologie, Metaphysik und Religionsphilosophie“, стр. 221–553) доноси најприје два прилога из *теорије сазнања*: метафизичке претпоставке у скептицизму, релативизму и плурализму и позитивизам у философији науке и философски докази Бога; затим осам текстова из *онтологије* и *метафизике*: о еволуцији у философском погледу и проблему *creatio continua*, о проблему еволуције духа из материје с ослонцем на појам бића код Томе Аквинског, о ритмичкој структури стварности, о времену као слици вјечности, о онтолошкој вези јединства и мноштва код Томе Аквинског, Хегела и Густава Зивер-

та (Gustav Siewerth), о тријадичком божанском поретку из философско-теолошке перспективе и два текста из философије музике; на крају ове цјелине је пет чланака из *философије религије*: о схватању стварања и еволуције код Тејара де Шардена (Teilhard de Chardin), о сагласности философског ума и хришћанске вјере, о *analogia trinitatis* као кључу за структурне проблеме данашњег свијета, о Богородици и о хришћанском идентитету као креативном дијалогу.

Трећа тематска цјелина („Zur Geschichts- und Kulturphilosophie und zur Ethik“, стр. 555–720) садржи по три текста из *философије историје* (о Хегелу и Фојербаху, о техници из угла философије културе, о проблему зла) и *философије културе* (о културном идентитету Европе и логосу, о структури човјечанства из угла онтологије, антропологије и философије културе, о сусрету и дијалогу свјетских култура), као и два текста из *етиике* и *философије права* (о различитим аспектима природног права и о улози државе у очувању смисла живота). На крају се налазе библиографски подаци о репринтова-

ним текстовима, ауторов *curriculum vitae* и регистри.

Бекову књигу изабраних чланака карактерише не само богатство разматраних тема, које су како традиционалне тако и савремене, него и богатство демонстрираних приступа и раскривених аспеката. Ауторова широка образованост и философска продорност открива његову мисаону укоријењеност у традицији читаве европске философије (нарочито метафизике и онтологије) и хришћанске теологије, но исто тако и спремност да се уђе у активан дијалог с другим културама. Градећи на таквим темељима аутор је у стању да своју мисао развија у плодној динамици

и напетости између иманенције и трансценденције. О томе свједочи и његова философска аутобиографија (*Episoden und das Ganze. Werden einer philosophischen Existenz: Autobiographisches*, [Schriften zur Triadik und Ontodynamik, Bd. 30], Frankfurt am Main ; Berlin ; Bern ; Bruxelles ; New York ; Oxford ; Wien : Peter Lang 2012, 163 стр.), у чијем завршном поглављу аутор језгровито износи главне карактеристике своје философије с обзиром на главне типове човјековог односа: према себи, према сфери међуљудског, према природи и према трансценденцији.

Бољуб Шижакковић

Ilaria L. E. Ramelli, *The Christian Doctrine of Apokatastasis: A Critical Assessment from the New Testament to Eriugena*

(Supplements to Vigiliae Christianae, 120)

Leiden : Brill, 2013

892 pp. ; 20 cm

ISBN: 978-90-04-24509-9

Питање апокатастазе или универзалног спасења је током историје разматрано на различите начине. Било да је прихватамо, одбаћивано или да се о њему једноставно ћутало, ово питање није престајало да интересује теологе свих хришћанских генерација. Ипак, до сада нисмо имали на једном месту прикупљена и

анализирана сва релевантна богословска сведочанства. Професорка Рамели, у својој капиталној студији, пружа детаљни приказ приступа овом проблему у хришћанству. Иако сасвим кратко, она даје и вредне напомене о схватању апокатастазе и код нехришћанских аутора, а сама наглашава да је неопходно о томе